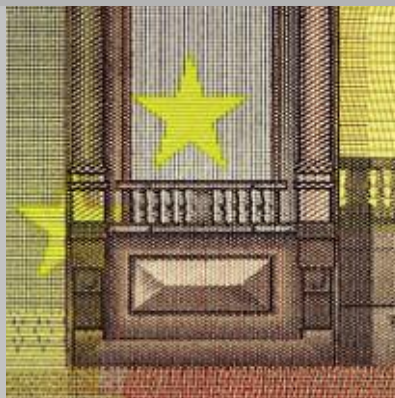

BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

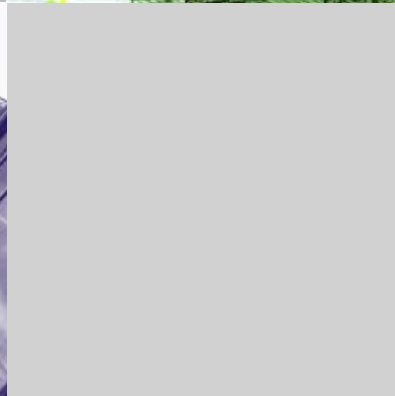
EUROSISTEM

BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

EUROSISTEMUL

SISTEMUL EUROPEAN
AL BĂNCILOR CENTRALE

CUPRINS

Cuvânt înainte al președintelui Băncii Centrale Europene	3
1. Drumul spre Uniunea Economică și Monetară	
1.1 Integrarea europeană	4
1.2 Integrarea economică	5
1.3 Criteriile de convergență	6
1.4 Caracteristicile principale ale zonei euro	7
1.5 Avantajele euro	8
Momente de referință	10
2. Structură și atribuții	
2.1 Sistemul European al Băncilor Centrale și Eurosistemul	12
2.2 Banca Centrală Europeană	12
2.3 Atribuțiile Eurosistemului	13
2.4 Independența	14
2.5 Băncile centrale naționale	16
2.6 Organele de decizie ale BCE	16
2.7 Comitetele SEBC	19
3. Politica monetară	
3.1 Stabilitatea prețurilor	20
3.2 Strategia de politică monetară a BCE	20
3.3 Instrumentele de politică monetară	21
3.4 Comunicarea	23
3.5 Statisticile monetare și financiare	24
4. Sistemul TARGET2	26
5. Bancnotele și monedele euro	
5.1 Bancnotele	28
5.2 Monedele	29
6. Supravegherea bancară	30
Glosar	32

CUVÂNT ÎNAINTE

Atunci când se vorbește despre o „bancă centrală”, primul gând care vine probabil în minte este acela al instituției care emite moneda. Iar moneda este instrumentul pe care îl folosim ca unitate de cont și ca mijloc de schimb și de tezurizare. Indiscutabil, obiectivul principal al oricărei bănci centrale este acela de a asigura păstrarea în timp a valorii monedei naționale. Există însă alte aspecte, mai puțin cunoscute, care caracterizează activitatea unei bănci centrale moderne. Unul dintre acestea este comunicarea. O bancă centrală nu trebuie doar să facă ceea ce spune că face, ci și să explice ceea ce face, contribuind astfel la sensibilizarea publicului și la o mai bună cunoaștere de către acesta a politicilor sale și a serviciilor pe care le oferă.

Această broșură face parte din comunicarea referitoare la activitățile Băncii Centrale Europene (BCE), care reprezintă nucleul Sistemului European al Băncilor Centrale (SEBC), împreună cu băncile centrale naționale ale celor 27 de state membre ale Uniunii Europene. Deoarece nu toate statele membre au adoptat euro ca monedă națională, termenul „Eurosistem” se utilizează pentru a descrie sistemul format din BCE și băncile centrale naționale ale acelor state membre care au adoptat euro, în prezent, 15. Eurosistemul îndeplinește majoritatea atribuțiilor pe care Tratatul privind Uniunea Europeană le conferă SEBC.

Această broșură poate fi descărcată de pe site-ul BCE (www.ecb.europa.eu). Versiunea electronică va fi actualizată cu o frecvență mai mare decât cea tipărită.

Sper că lectura broșurii va fi plăcută, fie în varianta tipărită, fie în cea electronică.

Frankfurt pe Main, aprilie 2008

Jean-Claude Trichet

Președintele Băncii Centrale Europene

DRUMUL SPRE UNIUNEA ECONOMICĂ ȘI MONETARĂ

INTEGRAREA EUROPEANĂ

Ideea creării unei uniuni economice și monetare în Europa a apărut cu mai bine de o jumătate de secol în urmă. A fost o viziune a liderilor politici, care au fondat în 1952 **Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO)**, din care au făcut parte șase state – Belgia, Germania, Franța, Italia, Luxemburg și Țările de Jos.

Extinderea graduală a Uniunii Europene

Noi pași pe calea integrării europene au fost făcuți în anii '50 și în perioada următoare. Aceleași șase țări au instituit în 1958 **Comunitatea Economică Europeană (CEE)** și **Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (CEEA)**. Această rețea de relații s-a consolidat și aprofundat de-a lungul anilor, conducând la formarea **Comunităților Europene (CE)** și apoi, odată cu adoptarea în 1993 a **Tratatului de la Maastricht**, a **Uniunii Europene**. Numărul statelor membre a crescut, de asemenea, în timp. Danemarca, Irlanda și Regatul Unit s-au alăturat în 1973, fiind urmate de Grecia opt ani mai târziu. Portugalia și Spania au devenit membri în 1986; Austria, Finlanda și Suedia au aderat în 1995. O nouă etapă a extinderii a avut loc la data de 1 mai 2004, odată cu aderarea la **Uniunea Europeană** a Republicii Cehe, a Estoniei, a Ciprului, a Letoniei, a Lituaniei, a Ungariei, a Maltei, a Poloniei, a Sloveniei și a Slovaciei. Bulgaria și România sunt ultimele state care au aderat la 1 ianuarie 2007.

Criteriile de aderare la UE

Condițiile care trebuie îndeplinite înainte de aderarea la UE sunt definite de **Criteriile de la Copenhaga**. Acestea prevăd ca viitoarele state membre să dispună de: (i) instituții stabile care să garanteze democrația, statul de drept, drepturile omului, precum și respectarea și protecția minorităților și (ii) o economie de piață funcțională și capacitatea de a face față presiunilor concurențiale, pentru a-și putea asuma obligațiile de stat membru, inclusiv adeziunea la obiectivele uniunii politice, economice și monetare.

Drumul spre Uniunea Economică și Monetară

- 1.1 Integrarea europeană
- 1.2 Integrarea economică
- 1.3 Criteriile de convergență
- 1.4 Caracteristicile principale ale zonei euro

1.5 Avantajele euro
Momente de referință

Structura și atribuțiile

Politica monetară

Sistemul TARGET2

Bancnotele și monedele euro

Supravegherea bancară

INTEGRAREA ECONOMICĂ

Prima tentativă de creare a unei uniuni economice și monetare a fost formulată în Raportul Werner¹ din 1970, care prevedea trei etape ce urmau a fi finalizate până în 1980. Totuși, planurile inițiale de instituire a unei uniuni economice și monetare nu au fost niciodată realizate, în contextul tensiunilor considerabile de pe piața valutară internațională, care au urmat prăbușirii sistemului de la Bretton Woods la începutul anilor '70, precum și al recesiunii internaționale cauzate de prima criză a petrolului, în 1973.

Pentru a contracara această instabilitate, cele nouă state membre care formau CEE la data respectivă au creat în anul 1979 **Sistemul Monetar European (SME)**. Principala caracteristică a acestuia era **mecanismul cursului de schimb (MCS)**, care a introdus cursuri de schimb fixe, dar ajustabile, între monedele celor nouă state.

Actul Unic European din 1986, prin care s-a creat piața unică, a relansat în a doua jumătate a anilor '80 ideea unei uniuni economice și monetare. S-a realizat însă că, pentru a profita de avantajele unei piețe unice, era necesară introducerea unei monede unice în statele participante. În anul 1988, **Consiliul European** a însărcinat **Comitetul Delors** cu analiza modalităților de înfăptuire a **Uniunii Economice și Monetare (UEM)**. Raportul Delors din 1989 a condus la negocierile pe tema **Tratatului** privind Uniunea Europeană, care a instituit Uniunea Europeană (UE) și a modificat Tratatul de instituire a Comunității Europene. Acesta a fost semnat la Maastricht în februarie 1992 (de aici și denumirea „Tratatul de la Maastricht”) și a intrat în vigoare la data de 1 noiembrie 1993.

Procesul de realizare a UEM în Europa a presupus parcurgerea a trei etape. Prima etapă (1990–1993) s-a caracterizat, în principal, prin definitivarea pieței unice europene, ca urmare a înlăturării tuturor barierelor interne în calea liberei circulații a persoanelor, mărfurilor, capitalurilor și serviciilor în Europa.

Cea de-a doua etapă (1994–1998) a debutat cu înființarea **Institutului Monetar European** și a fost dedicată pregătirilor de ordin tehnic pentru adoptarea monedei unice, evitării deficitelor excesive și intensificării procesului de

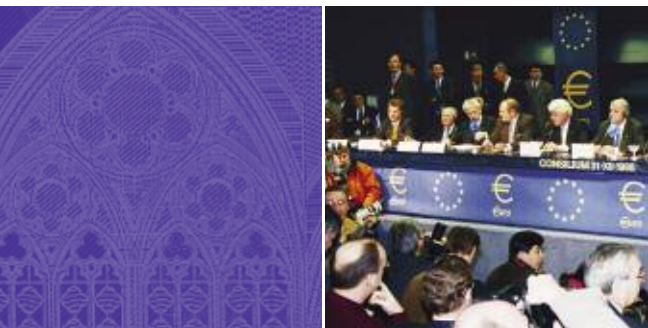
**Tratatul de la Maastricht
semnat în 1992**

Cele trei etape ale UEM:

- I. Piața unică europeană
- II. Institutul Monetar European
- III. BCE și euro

¹ Denumit astfel după Pierre Werner, prim-ministru al Luxemburgului în acea perioadă.

DRUMUL SPRE UNIUNEA ECONOMICĂ ȘI MONETARĂ

convergență a politicilor economice și monetare ale statelor membre (în vederea asigurării stabilității prețurilor și a unor finanțe publice solide). Etapa a treia a demarat la 1 ianuarie 1999, prin fixarea irevocabilă a cursurilor de schimb, transferarea către BCE a competenței în domeniul politicii monetare și introducerea euro ca monedă unică. La 1 ianuarie 2002 bancnotele și monedele euro au intrat în circulație în țările participante, iar la finele lunii februarie bancnotele și monedele naționale și-au pierdut puterea circulatorie.

Politici economice orientate către stabilitate și bănci centrale independente

1.3 CRITERIILE DE CONVERGENȚĂ

Statele care intenționează să adopte euro ca monedă națională trebuie să atingă un nivel ridicat de „convergență durabilă”. Gradul de convergență este evaluat pe baza unor criterii prevăzute de Tratatul de la Maastricht, care impun unei țări să aibă:

- un grad înalt de stabilitate a prețurilor
- finanțe publice solide
- un curs de schimb stabil
- rate scăzute și stabile ale dobânzilor pe termen lung.

Aceste criterii sunt concepute astfel încât doar acele state care promovează politici economice orientate către stabilitate și care prezintă un istoric de stabilitate a prețurilor sunt admise în cea de-a treia etapă a UEM. Tratatul prevede, de asemenea, ca banca centrală a statului respectiv să fie independentă (a se vedea articolul 108 din tratat).

15 state membre au adoptat euro

În luna mai 1998, la summitul UE de la Bruxelles s-a confirmat faptul că 11 din cele 15 state membre de atunci – Belgia, Germania, Spania, Franța, Irlanda, Italia, Luxemburg, Țările de Jos, Austria, Portugalia și Finlanda – îndeplineau criteriile de adoptare a monedei unice. La data de 1 ianuarie 1999 țările respective au adoptat euro ca monedă comună. Grecia s-a alăturat acestui grup la 1 ianuarie 2001, după îndeplinirea criteriilor. Alte state membre au îndeplinit între timp criteriile de convergență și s-au alăturat zonei euro – Slovenia la 1 ianuarie 2007, Cipru și Malta, la 1 ianuarie 2008. Un stat membru, Suedia, nu a îndeplinit toate condițiile. De

☰ a se vedea Glosarul

asemenea, Danemarca și Regatul Unit sunt „state membre cu statut special”. În protocoalele anexate Tratatului de instituire a Comunității Europene, celor două țări li s-a acordat dreptul de a alege dacă doresc sau nu să participe la cea de-a treia etapă a UEM, respectiv să adopte euro. Ambele au făcut uz de așa-numita „clauză de neparticipare”, informând Consiliul UE că, pentru moment, nu intenționează să treacă la etapa a treia, respectiv că nu doresc încă să facă parte din zona euro.

Suedia și nouă dintre cele 12 țări care au aderat începând cu 2004 sunt considerate membri care fac obiectul unei „derogări”, deoarece nu îndeplinesc încă toate cerințele pentru adoptarea euro. A face obiectul unei **derogări** ■ înseamnă că un stat membru este scutit de unele, dar nu de toate prevederile care se aplică în mod normal de la începutul celei de-a treia etape a UEM. Această derogare include toate dispozițiile care transferă responsabilitatea politicii monetare către **Consiliul guvernatorilor** ■ BCE.

La fel ca Suedia, celelalte state membre UE care nu au adoptat încă moneda euro nu dispun de clauze de neparticipare, precum cele negociate de Regatul Unit și Danemarca.

Aceasta înseamnă că, prin aderarea la UE, noile state membre se angajează să adopte în cele din urmă euro, atunci când vor îndeplini **criteriile de convergență** ■. BCE și **Comisia Europeană** ■ elaborează o dată la doi ani – sau la cererea unui stat membru care face obiectul unei derogări – rapoarte asupra progreselor înregistrate în îndeplinirea criteriilor de convergență. Aceste rapoarte de convergență iau, de asemenea, în considerare și alți factori care ar putea influența integrarea statului în economia zonei euro. Rapoartele stau la baza deciziilor Consiliului UE privind includerea unui nou stat în zona euro.

Două state membre au optat pentru neparticipare

Noile state membre ale UE și-au luat angajamentul de a adopta în cele din urmă euro

4 CARACTERISTICILE PRINCIPALE ALE ZONEI EURO

Fiecare dintre statele care formează în momentul de față zona euro a reprezentat o economie relativ deschisă înainte de a adera la zona euro. Totuși, în prezent, acestea fac parte dintr-o economie mai vastă și mult mai autonomă. Având în vedere dimensiunea sa, zona euro este comparabilă cu marile economii ale lumii, precum Statele Unite și Japonia.

DRUMUL SPRE UNIUNEA ECONOMICĂ ȘI MONETARĂ

Una dintre cele mai mari economii pe plan mondial

Cu o populație de peste 318 milioane în anul 2006, zona euro este una dintre cele mai mari economii ale lumii. Uniunea Europeană cuprinde în total 27 de state membre și o populație de 493 milioane. În comparație, Statele Unite și Japonia au o populație de 299 și, respectiv, 128 de milioane de locuitori.

Din perspectiva produsului intern brut (PIB) ^[1] exprimat prin paritatea puterii de cumpărare ^[2], Statele Unite au reprezentat cea mai mare economie a lumii în anul 2006, cu o pondere de 19,7% din PIB pe plan mondial, fiind urmate de zona euro, cu 14,3%. Ponderea Japoniei a fost de 6,3%. Ponderile individuale ale statelor din zona euro au fost considerabil mai mici: contribuția celui mai mare stat la PIB pe plan mondial a fost de 3,9% în 2006.

Dependență limitată față de comerțul extern

Cu toate că zona euro poate fi semnificativ afectată de evoluțiile economiei globale, caracterul mai puțin deschis al economiei sale limitează impactul pe care schimbările de prețuri aferente bunurilor externe îl exercită asupra prețurilor interne. Totuși, zona euro este o economie mai deschisă decât cea a Statelor Unite sau a Japoniei. În anul 2006, ponderea în PIB a exporturilor de bunuri și servicii ale zonei euro a fost semnificativ superioară (21,6%)² celei corespunzătoare Statelor Unite (11%) și, respectiv, Japoniei (16,8%).

O veritabilă piață unică de bunuri și servicii

1.5 AVANTAJELE EURO

Instituirea Uniunii Economice și Monetare (UEM) ^[1] a însemnat pentru UE un pas important în direcția realizării pieței interne. Consumatorii și firmele pot compara acum cu ușurință prețurile și pot selecta furnizorii cei mai competitivi din zona euro. De asemenea, UEM asigură un mediu economic și monetar stabil la nivel european, ceea ce favorizează creșterea durabilă și crearea de locuri de muncă, iar moneda unică a pus capăt dezechilibrelor cauzate de fluctuațiile bruște ale cursurilor de schimb ale monedelor naționale anterioare.

Introducerea bancnotelor și monedelor euro, la data de 1 ianuarie 2002, a simplificat călătoriile în interiorul zonei euro. Prețurile bunurilor și serviciilor pot fi comparate fără dificultate, iar plățile pot fi efectuate cu aceeași monedă în toate țările participante.

^[1] a se vedea Glosarul

² Cifrele pentru zona euro nu includ Cipru și Malta.

Eliminarea riscului valutar și a costurilor de tranzacționare

Odată cu introducerea euro, costurile tranzacțiilor valutare și riscul valutar au fost eliminate în interiorul zonei euro. În trecut, aceste costuri și riscuri au împiedicat concurența între țări. Intensificarea concurenței favorizează o alocare cât mai eficientă a resurselor disponibile. Grație unei monede unice, deciziile de investiții sunt mult mai ușor de luat, deoarece fluctuațiile cursului de schimb nu mai pot influența randamentele plasamentelor transfrontaliere în cadrul zonei euro.

Înainte de introducerea euro, piețele financiare au avut, de regulă, caracter național. Instrumentele financiare, precum obligațiunile de stat și acțiunile, erau exprimate în monedele naționale. Lansarea euro a constituit un pas major în direcția integrării piețelor financiare din zona euro și va continua să influențeze structura economiei acesteia. Indicii ale integrării se găsesc, în măsuri diferite, în toate componentele sferei financiare:

Integrarea piețelor financiare

- **Piața monetară interbancară** din zona euro este complet integrată.
- **Piața obligațiunilor** exprimate în euro este bine integrată, profundă și lichidă, oferind posibilități variate de plasament și finanțare.
- **Piața bursieră** din zona euro este tot mai mult privită ca o piață unică.
- Fuziunile și achizițiile interne și transfrontaliere s-au intensificat în sectorul bancar al zonei euro.

Profunzimea și calitatea unei piețe financiare integrate facilitează finanțarea creșterii economice și, prin urmare, crearea de locuri de muncă. Populația dispune de o paletă mai diversificată de posibilități de economisire și de investiții. Companiile au acces la o piață de capital considerabilă pentru finanțarea activităților proprii și pot face uz de instrumente financiare noi pentru a se proteja împotriva diverselor riscuri financiare și pentru a-și îmbunătăți gestionarea investițiilor.

MOMENTE DE REFERINȚĂ

1952

Instituirea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (CECO) de către Belgia, Germania, Franța, Italia, Luxemburg și Țările de Jos.

1958

Intrarea în vigoare a Tratatelor de la Roma; înființarea Comunității Economice Europene (CEE) și a Comunității Europene a Energiei Atomice (EURATOM).

1967

Tratatul de Fuziune regrupează cele trei Comunități existente (CECO, CEE, EURATOM).

1970

Prezentarea Raportului Werner, primul proiect al unei uniuni monetare.

1973

Danemarca, Irlanda și Regatul Unit aderă la Comunitățile Europene (CE).

1979

Lansarea Sistemului Monetar European (SME).

1981

Aderarea Greciei la Comunitățile Europene.

1986

Spania și Portugalia se alătură CE.

1987

Actul Unic European intră în vigoare, netezind calea pentru piața unică.

1989

Comitetul Delors prezintă raportul asupra Uniunii Economice și Monetare.

1990

Debutul primei etape a UEM.

1993

Intrarea în vigoare a Tratatului privind Uniunea Europeană (Tratatul de la Maastricht).

1994

Debutul celei de-a doua etape a UEM. Înființarea Institutului Monetar European (IME) la Frankfurt pe Main.

1995

Aderarea Austriei, Finlandei și Suediei la UE.

1998

Desființarea IME; înființarea Băncii Centrale Europene la Frankfurt pe Main.

1999

Debutul celei de-a treia etape a UEM cu 11 țări participante; introducerea euro ca moneda unică. Intrarea în vigoare a Tratatului privind Uniunea Europeană modificat („Tratatul de la Amsterdam”).

2001

Grecia este cel de-al 12-lea stat care se alătură zonei euro.

2002

Introducerea în circulație a bancnotelor și monedelor euro.

2003

Intrarea în vigoare a Tratatului privind Uniunea Europeană modificat („Tratatul de la Nisa”).

2004

Aderarea altor zece state la UE la data de 1 mai.

2007

UE se extinde până la 27 de membri, odată cu aderarea României și a Bulgariei. Slovenia se alătură zonei euro. În decembrie este semnat Tratatul de la Lisabona.

2008

Cipru și Malta se alătură zonei euro, care numără în prezent 15 membri.

STRUCTURĂ ȘI ATRIBUȚII

2.1 SISTEMUL EUROPEAN AL BĂNCILOR CENTRALE ȘI EUROSISTEMUL

Sistemul European al Băncilor Centrale (SEBC) ^[1] a fost creat în conformitate cu Tratatul de la Maastricht și Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene ^[2]. Este format din Banca Centrală Europeană (BCE) și băncile centrale naționale (BCN) ale tuturor statelor membre ale UE.

Eurosistemul ^[3] cuprinde BCE și BCN ale statelor membre care au adoptat euro (în prezent, în număr de 15).

Organele de decizie ale BCE sunt Consiliul guvernatorilor ^[4] și Comitetul executiv ^[5]. Deciziile de politică monetară ale BCE sunt luate de Consiliul guvernatorilor. Comitetul executiv pune în aplicare deciziile și este răspunzător de activitățile zilnice ale BCE. Al treilea organ de decizie al BCE este Consiliul general ^[6], care va continua să funcționeze atât timp cât există state membre ale Uniunii Europene care nu au adoptat încă euro ca monedă națională.

BCE este o organizație supranațională

2.2 BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

BCE a fost înființată în iunie 1998 la Frankfurt pe Main și a preluat funcțiile predecesorului său, Institutul Monetar European (IME). Este o instituție supranațională dotată cu personalitate juridică. BCE își desfășoară activitatea în trei sedii în centrul orașului Frankfurt, dar în 2011 se va muta în partea de est a orașului, în noul său sediu care, în prezent, se află în construcție.

Personalul BCE este european în adevăratul sens al cuvântului, provenind din toate cele 27 de state ale Uniunii Europene.

^[1] a se vedea Glosarul

1 Drumul spre Uniunea Economică și Monetară

2 Structura și atribuțiile

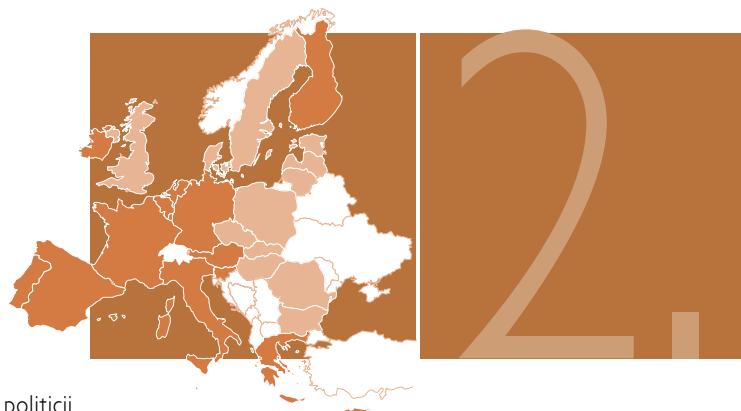
2.1 Sistemul European al Băncilor Centrale și Eurosistemul	2.4 Independența
2.2 Banca Centrală Europeană	2.5 Băncile centrale naționale
2.3 Atribuțiile Eurosistemului	2.6 Organele de decizie ale BCE
	2.7 Comitetele SEBC

3 Politica monetară

4 Sistemul TARGET2

5 Bancnotele și monedele euro

6 Supravegherea bancară

2.3 ATRIBUȚIILE EUROSISTEMULUI

Eurosistemul are patru atribuții majore. Prima constă în aplicarea politicii monetare adoptate de către Consiliul guvernatorilor BCE – de exemplu, deciziile privind ratele dobânzilor reprezentative (rata dobânzii minimă acceptată , aplicată la operațiunile principale de refinanțare , precum și ratele dobânzilor aplicate la facilitatea de creditare marginală și la facilitatea de depozit , și, după caz, luarea de decizii referitoare la obiectivele monetare și furnizarea de lichiditate). Comitetul executiv este responsabil pentru aplicarea politicii monetare, responsabilitate pe care o exercită prin dispoziții adresate BCN. De exemplu, Comitetul executiv decide o dată pe săptămână asupra alocării de lichiditate sectorului bancar prin intermediul operațiunilor principale de refinanțare.

Cea de-a doua și cea de-a treia dintre atribuțiile Eurosistemului constau în derularea operațiunilor valutare și, respectiv, deținerea și administrarea rezervelor oficiale ale statelor din zona euro.

BCN din Eurosistem au transferat către BCE active externe de rezervă, în valoare de aproximativ 40 miliarde EUR (85% în valută și 15% în aur). În schimb, BCN dețin creanțe în euro purtătoare de dobândă asupra BCE. BCN din Eurosistem sunt implicate în administrarea rezervelor internaționale ale BCE, acționând în calitate de agenți ai BCE, conform orientărilor privind administrarea portofoliului stabilite de BCE. Activele externe de rezervă rămase se află în proprietatea BCN și sunt administrate de către acestea. Operațiunile cu aceste active de rezervă sunt reglementate de către Eurosistem. Concret, operațiunile care depășesc un anumit prag necesită aprobarea prealabilă a BCE.

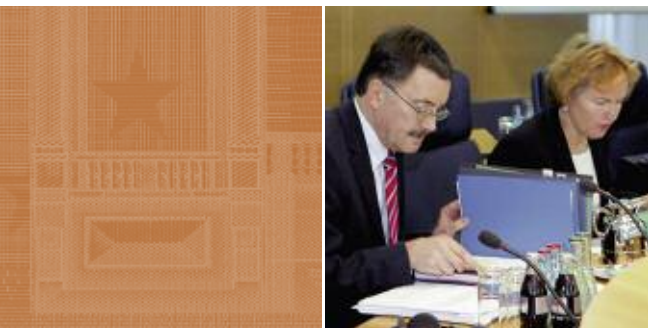
O a patra atribuție esențială a Eurosistemului constă în promovarea bunei funcționări a sistemelor de plăți. De asemenea, Eurosistemul contribuie la realizarea supravegherii financiare: consiliază legislatorii în sfera sa de competență și elaborează statistici monetare și financiare.

Tratatul de la Maastricht specifică, de asemenea, că BCE deține dreptul exclusiv de a autoriza emiterea de bancnote euro.

Consiliul guvernatorilor stabilește ratele dobânzilor reprezentative

Activele externe de rezervă ale BCE și ale BCN

STRUCTURĂ ȘI ATRIBUȚII

2.4 INDEPENDENȚA

În îndeplinirea atribuțiilor care decurg din statutul de membru al Eurosistemului, BCE și băncilor centrale naționale nu le este permisă solicitarea sau acceptarea de instrucțiuni din partea instituțiilor sau a organismelor comunitare, a oricărui guvern al unui stat UE sau a oricărui alt organism. În mod similar, instituțiile și organismele comunitare, precum și guvernele statelor membre, nu pot influența membrii organelor de decizie ale BCE sau ale BCN în îndeplinirea atribuțiilor care le revin.

Independența personală

Statutul SEBC și al BCE prevede continuitatea mandatelor guvernatorilor BCN și ale membrilor **Comitetului executiv** ^[1], după cum urmează:

- un mandat cu o durată minimă de cinci ani pentru guvernatorii BCN;
- un mandat cu o durată fixă de opt ani, care nu poate fi reînnoit, pentru membrii Comitetului executiv al BCE;
- demiterea din funcție a membrilor Comitetului executiv doar în caz de incompetență sau greșeli grave de conduită; în aceste cazuri, **Curtea de Justiție a Comunităților Europene** ^[2] este în măsură să soluționeze litigiile.

Independența operațională

Eurosistemul este independent și pe plan operațional. BCE și BCN dispun de toate instrumentele și competențele necesare pentru aplicarea unei politici monetare eficiente și sunt autorizate să decidă în mod independent asupra momentului și modului de folosire a acestora.

Eurosistemului îi este interzisă acordarea de credite organismelor comunitare sau entităților din sectorul public național, fapt care îi sporește independența, protejându-l de orice tip de influență exercitată de către autoritățile publice. Mai mult, **Consiliul guvernatorilor** ^[3] BCE are competența de a adopta norme cu caracter obligatoriu pentru îndeplinirea atribuțiilor SEBC, precum și în anumite alte cazuri, astfel cum sunt definite acestea în documente specifice ale **Consiliului UE** ^[4].

^[1] a se vedea Glosarul

Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique

Deutsche Bundesbank

Bank of Greece

Banco de España

Banque de France

Central Bank and Financial Services Authority of Ireland

Banca d'Italia

Central Bank of Cyprus

Banque centrale du Luxembourg

Bank Ċentrali ta' Malta / Central Bank of Malta

De Nederlandsche Bank

Oesterreichische Nationalbank

Banco de Portugal

Banka Slovenije

Suomen Pankki - Finlands Bank

STRUCTURĂ ȘI ATRIBUȚII

2.5 BĂNCILE CENTRALE NAȚIONALE

Băncile centrale naționale din Eurosistem au personalitate juridică (potrivit legislației statului respectiv), diferită de cea a BCE. În același timp, ele fac parte integrantă din Eurosistem, care este responsabil pentru **stabilitatea prețurilor** în zona euro și își desfășoară activitatea în conformitate cu orientările și instrucțiunile BCE în îndeplinirea atribuțiilor încredințate Eurosistemului.

BCN efectuează operațiuni de politică monetară

BCN sunt implicate în procesul de aplicare a politicii monetare unice a zonei euro. Acestea efectuează operațiuni de politică monetară, precum furnizarea de lichiditate **instituțiilor de credit**, și asigură decontarea plăților scripturale interne și transfrontaliere. De asemenea, acestea realizează operațiuni de gestionare a rezervelor internaționale în nume propriu și ca agenți ai BCE.

În plus, BCN răspund în mare măsură de colectarea de date statistice naționale, precum și de emiterea și procesarea bancnotelor euro în respectivele țări. BCN îndeplinesc și funcții care depășesc sfera de aplicare a Statutului, în măsura în care Consiliul guvernatorilor nu le consideră incompatibile cu obiectivele și atribuțiile Eurosistemului.

Conform legislației naționale, BCN pot avea și alte atribuții, în afara celor care vizează politica monetară. Anumite BCN sunt implicate în activități de supraveghere bancară și/sau îndeplinesc rolul de trezorer al statului.

Consiliul guvernatorilor se reunește în prima și a treia zi de joi a lunii

2.6 ORGANELE DE DECIZIE ALE BCE

Consiliul guvernatorilor BCE este format din membrii Comitetului executiv al BCE și guvernatorii BCN din statele care fac parte din zona euro. Conform Statutului SEBC, Consiliul guvernatorilor BCE trebuie să se întrunească de cel puțin zece ori pe an. Datele reuniunilor sunt hotărâte chiar de către Consiliul guvernatorilor, în baza unei propuneri a Comitetului executiv. Exceptând situațiile în care cel puțin trei guvernatori obiectează, ședințele pot avea loc și prin teleconferință.

 a se vedea Glosarul

În prezent, Consiliul guvernatorilor se reunește de două ori pe lună, de obicei în prima și a treia zi de joi a fiecărei luni. Aspecte privind politica monetară sunt discutate, de obicei, doar în cadrul primei reuniuni lunare.

Președintele **Consiliului UE** , precum și un membru al **Comisiei Europene** , pot asista la ședințe, însă numai membrii **Consiliului guvernatorilor** au drept de vot. Fiecare membru al Consiliului guvernatorilor are un vot și, exceptând deciziile legate de chestiunile financiare ale BCE, Consiliul guvernatorilor decide cu majoritate simplă. În caz de paritate de voturi, președintele are votul decisiv. În ceea ce privește chestiunile financiare – de exemplu, subscrierea la capitalul BCE, transferul rezervelor valutare sau repartizarea veniturilor monetare – voturile sunt ponderate în funcție de capitalul subscris la BCE de fiecare BCN.

Tratatul privind Uniunea Europeană, precum și Statutul SEBC și al BCE, acordă Consiliului guvernatorilor competența de luare a deciziilor cu semnificație strategică primordială pentru **Eurosistem** .

Principalele responsabilități ale Consiliului guvernatorilor sunt:

- stabilirea politicii monetare a zonei euro, respectiv luarea de decizii referitoare la ratele dobânzilor reprezentative ale BCE;
- adoptarea orientărilor și luarea deciziilor necesare executării atribuțiilor încredințate Eurosistemului.

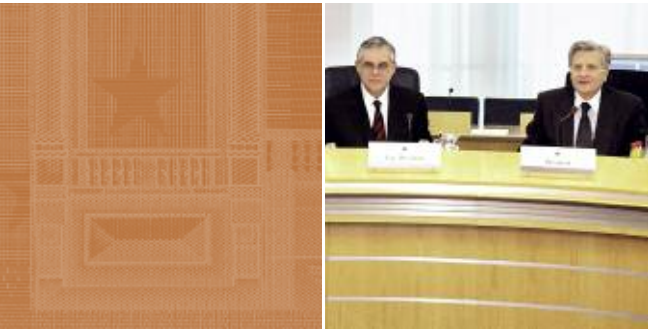
În procesul de luare a deciziilor de politică monetară sau legate de alte atribuții ale Eurosistemului, Consiliul guvernatorilor ia în considerare evoluțiile la nivelul întregii zone euro.

Atenție concentrată asupra zonei euro

Comitetul executiv are în componență președintele și vicepreședintele BCE și alți patru membri. Aceștia sunt desemnați de comun acord de către guvernele statelor membre ale zonei euro la nivel de șefi de stat sau de guvern, la recomandarea **Consiliului UE** , după consultarea **Parlamentului European** și a Consiliului guvernatorilor BCE, dintre persoane a căror autoritate și experiență profesională în domeniul monetar și bancar sunt recunoscute. Comitetul executiv se reunește, de regulă, în fiecare zi de marți.

Comitetul executiv se reunește în fiecare zi de marți

STRUCTURĂ ȘI ATRIBUȚII

Președintele BCE sau, în absența acestuia, vicepreședintele, conduce întrunirile Consiliului guvernatorilor, ale Comitetului executiv și ale Consiliului general al BCE. Președintele este invitat la ședințele Eurogrupului ¹ – reuniune informală a miniștrilor economiei și finanțelor din statele membre ale zonei euro – și poate participa la ședințele Consiliului UE atunci când acestea vizează obiectivele și atribuțiile Eurosistemului.

Principalele responsabilități ale Comitetului executiv sunt:

- pregătirea întrunirilor Consiliului guvernatorilor;
- aplicarea politicii monetare în zona euro conform orientărilor și deciziilor Consiliului guvernatorilor și, în acest context, transmiterea instrucțiunilor către BCN;
- administrarea activităților zilnice ale BCE;
- exercitarea anumitor competențe, inclusiv de natură normativă, delegate de Consiliul guvernatorilor.

Consiliul general se reunește de patru ori pe an

Consiliul general este format din președintele și vicepreședintele BCE, precum și din guvernatorii băncilor centrale naționale din toate statele membre ale UE. Ceilalți membri ai Comitetului executiv, președintele Consiliului UE, precum și un membru al Comisiei Europene ², pot asista la ședințele Consiliului general, fără a avea însă drept de vot. Ședințele Consiliului general pot fi convocate ori de câte ori președintele consideră oportun sau la cererea a cel puțin trei dintre membrii săi. Consiliul general se reunește de obicei la Frankfurt, o dată la trei luni.

Consiliul general nu este răspunzător de luarea deciziilor de politică monetară în zona euro. Acesta a preluat unele atribuții de la IME, pe care BCE trebuie să le realizeze în cea de-a treia etapă a UEM, atât timp cât există state membre ale Uniunii Europene care nu au adoptat încă moneda euro.

Aceasta presupune că principala responsabilitate a Consiliului general se referă la raportarea progreselor înregistrate în procesul realizării convergenței de către statele membre ale Uniunii Europene care nu au adoptat încă euro și la

¹ a se vedea Glosarul

consilierea privind pregătirile necesare pentru adoptarea euro ca monedă. Consiliul general contribuie la exercitarea funcțiilor consultative ale SEBC și la colectarea de date statistice.

2.7 COMITETELE SEBC

Organele de decizie ale BCE sunt susținute de către comitetele SEBC. Aceste comitete sunt importante și în cadrul cooperării intra-SEBC. Ele sunt formate din membri ai BCE și ai băncilor centrale naționale (BCN) ale Eurosistemului ⁽¹⁾, precum și din membri ai altor organisme competente, cum ar fi autoritățile de supraveghere naționale, în cazul Comitetului de supraveghere bancară. BCN ale statelor din afara zonei euro au numit experți care să participe la ședințele comitetelor SEBC ori de câte ori un comitet supune dezbaterilor aspecte care țin de competența Consiliului general. Mandatele comitetelor sunt stabilite de către **Consiliul guvernatorilor** ⁽²⁾, căruia comitetele îi raportează prin intermediul **Comitetului executiv** ⁽³⁾.

Comitetele de experți sprijină organele de decizie

În prezent există următoarele comitete: Comitetul de contabilitate și venituri monetare, Comitetul de supraveghere bancară, Comitetul pentru bancnote, Comitetul pentru metodologia costurilor, Comitetul de comunicare al Eurosistemului/SEBC, Comitetul director al Eurosistemului pentru IT, Comitetul pentru tehnologia informației, Comitetul auditorilor interni, Comitetul pentru relații internaționale, Comitetul juridic, Comitetul pentru operațiuni de piață, Comitetul de politică monetară, Comitetul pentru sistemele de plăți și de decontare și Comitetul de statistică.

În 1998, Consiliul guvernatorilor a înființat, de asemenea, un Comitet pentru buget, format din membri ai BCE și ai BCN din Eurosistem. Comitetul pentru buget asistă Consiliul guvernatorilor în aspecte privind bugetul BCE.

În cele din urmă, în anul 2005 a fost înființată Conferința privind resursele umane, din care fac parte membri ai SEBC. Această conferință vizează promovarea în continuare a cooperării și a spiritului de echipă între băncile centrale din Eurosistem/SEBC în domeniul managementului resurselor umane.

POLITICA MONETARĂ

Stabilitatea prețurilor este primordială

3.1 STABILITATEA PREȚURILOR

Obiectivul principal al Eurosistemului este menținerea stabilității prețurilor. Fără a aduce atingere acestui obiectiv, Eurosistemul trebuie să susțină politicile economice generale ale Comunității Europene.

Articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană prevede că Uniunea Europeană vizează promovarea „progresului economic și social, a unui grad ridicat de ocupare a forței de muncă, precum și atingerea unei dezvoltări echilibrate și durabile”. Eurosistemul contribuie la îndeplinirea acestor obiective prin menținerea stabilității prețurilor. În plus, în acțiunea sa de asigurare a stabilității prețurilor, Eurosistemul ține seama de aceste obiective. În eventualitatea unui conflict între obiective, BCE trebuie să acorde prioritate menținerii stabilității prețurilor.

Eurosistemul acționează conform principiului unei economii de piață deschise și cu liberă concurență, favorizând o alocare eficientă a resurselor.

3.2 STRATEGIA DE POLITICĂ MONETARĂ A BCE

În vederea obținerii stabilității prețurilor, BCE trebuie să influențeze condițiile de pe piața monetară și, prin urmare, nivelul ratelor dobânzilor pe termen scurt.

BCE a adoptat o strategie care asigură adoptarea deciziilor de politică monetară într-o manieră coerentă și sistematică. Coerența contribuie la stabilizarea anticipațiilor inflaționiste și sporește credibilitatea BCE.

Un element de bază al strategiei de politică monetară a Consiliului guvernatorilor BCE este definiția cantitativă dată de acesta stabilității prețurilor, și anume „o creștere anuală, sub nivelul de 2%, a indicelui armonizat al prețurilor de consum (IAPC) pentru zona euro”. Stabilitatea prețurilor trebuie menținută pe termen mediu, ceea ce reflectă necesitatea unei politici monetare proactive. În vederea asigurării stabilității prețurilor, BCE intenționează să mențină rata inflației la un nivel inferior, dar apropiat, celui de 2% pe termen mediu.

☞ a se vedea Glosarul

1 Drumul spre Uniunea Economică și Monetară

2 Structura și atribuțiile

3 Politică monetară

3.1 Stabilitatea prețurilor	3.4 Comunicare
3.2 Strategia de politică monetară a BCE	3.5 Statistici monetare și financiare
3.3 Instrumente de politică monetară	

4 Sistemul TARGET2

5 Bancnotele și monedele euro

6 Supravegherea bancară

În acest fel, BCE subliniază angajamentul său de a asigura o marjă de siguranță suficientă împotriva riscurilor **deflației** [1].

Politica monetară trebuie să fie orientată către viitor, deoarece există importante întârzieri în **mecanismul de transmisie** [2] (a se vedea secțiunea următoare). În plus, politica monetară ar trebui să ancoreze anticipațiile inflaționiste și să sprijine reducerea volatilității determinate de evoluțiile economice.

Politică monetară proactivă

În completarea definiției stabilității prețurilor, strategia de politică monetară constă într-o evaluare exhaustivă a riscurilor la adresa stabilității prețurilor, formată dintr-o analiză economică și una monetară. Fiecare decizie privind politica monetară este precedată de verificări încrucișate atente ale informațiilor furnizate de cele două analize.

3.3 INSTRUMENTE DE POLITICĂ MONETARĂ

3.3 Mecanismul de transmisie a politicii monetare începe cu administrarea lichidității și orientarea ratelor dobânzilor pe termen scurt de către BCE.

Ca parte integrantă a pieței financiare, piața monetară deține un rol fundamental în transmiterea deciziilor de politică monetară, fiind prima piață influențată de schimbări ale politicii monetare. O piață monetară profundă și integrată este esențială pentru o politică monetară eficientă, întrucât aceasta asigură o distribuție uniformă a lichidității băncii centrale și un grad omogen al ratelor dobânzilor pe termen scurt în întreaga zonă a monedei unice. Această condiție prealabilă a fost îndeplinită aproape simultan cu debutul celei de-a treia etape a UEM, atunci când piețele monetare naționale au fost integrate cu succes într-o piață monetară eficientă a zonei euro.

Piața monetară este prima piață influențată

Pentru orientarea ratelor dobânzilor pe termen scurt, Eurosistemul dispune de un set de instrumente de politică monetară, și anume operațiuni de piață, facilități permanente și rezerve minime obligatorii.

POLITICA MONETARĂ

Operațiunile de piață pot fi clasificate în:

- **operațiuni principale de refinanțare** ; acestea sunt operațiuni obișnuite de furnizare de lichidități, cu frecvență săptămânală și scadență la o săptămână;
- operațiuni de refinanțare pe termen lung; acestea sunt operațiuni de furnizare de lichidități, cu frecvență lunară și scadență la trei luni;
- operațiuni de reglaj fin; acestea pot fi executate în regim ad-hoc în scopul gestionării situației lichidităților de pe piață și al orientării ratelor dobânzilor. În mod deosebit, acestea vizează atenuarea efectelor dezechilibrelor neașteptate ale lichidităților de pe piață asupra ratelor dobânzilor; și
- operațiuni structurale, pe care Eurosistemul le poate efectua sub forma operațiunilor reversibile, a operațiunilor definitive și a emiterii certificatelor de îndatorare.

Facilități permanente

Eurosistemul oferă, de asemenea, două facilități permanente, care stabilesc limite pentru rata dobânzii *overnight* prin furnizarea, respectiv absorbția, de lichiditate:

- **facilitatea de creditare marginală**, care permite **instituțiilor de credit** să obțină lichiditate *overnight*, alocată de băncile centrale naționale și garantată cu active eligibile; și
- **facilitatea de depozit** , care poate fi folosită de către **instituțiile de credit** pentru a constitui depozite *overnight* la băncile centrale naționale din Eurosistem.

Rezervele minime obligatorii

Eurosistemul impune **instituțiilor de credit** să mențină rezerve minime în conturile deschise la băncile centrale naționale. Fiecare **instituție de credit** este obligată să mențină un anumit procent din depozitele clienților proprii (precum și din alte pasive bancare), calculat ca nivel mediu pe parcursul unei perioade de aplicare a rezervelor minime obligatorii de aproximativ o lună, într-un cont de depozit deschis la banca centrală națională relevantă. Eurosistemul aplică o rată a dobânzii pe termen scurt la disponibilul din aceste conturi. Scopul sistemului rezervelor minime obligatorii este stabilizarea ratelor dobânzilor pe piața monetară și crearea (sau extinderea) unui deficit structural de lichiditate în sistemul bancar.

 a se vedea Glosarul

3.4 COMUNICAREA

Comunicarea externă eficientă constituie un aspect esențial al sarcinilor unei bănci centrale. Comunicarea contribuie la eficacitatea și credibilitatea politicii monetare. Pentru a facilita o mai bună înțelegere a politicii monetare și a altor activități ale băncii centrale de către publicul larg, BCE trebuie să fie deschisă și transparentă. Acesta este principiul călăuzitor fundamental al Eurosistemului privind comunicarea externă, care implică cooperarea strânsă între BCE și BCN.

Pentru a obține o comunicare eficientă, BCE și BCN utilizează o gamă largă de instrumente. Cele mai importante sunt:

- conferințe de presă periodice, după prima întrunire lunară a Consiliului guvernatorilor;
- publicarea unui Buletin lunar, care conține o descriere detaliată a evoluțiilor economice din zona euro și articole despre subiecte relevante pentru activitățile BCE;
- audieri publice ale președintelui BCE și ale altor membri ai **Comitetului executiv** în cadrul **Parlamentului European**;
- discursuri și interviuri acordate de către membrii organelor de decizie ale BCE;
- comunicate de presă explicând deciziile și opiniile Consiliului guvernatorilor;
- site-urile BCE și BCN, care permit accesul la toate materialele publicate, inclusiv la o colecție vastă de date statistice;
- documente de lucru;
- articole ocazionale.

POLITICA MONETARĂ

3.5 STATISTICI MONETARE ȘI FINANCIARE

BCE elaborează și publică statistici financiare și monetare, în strânsă cooperare cu BCN. Aceste informații statistice stau la baza politicii monetare a zonei euro, precum și a procesului decizional al BCE.

BCE calculează agregate pentru zona euro

BCN (și, în unele cazuri, alte autorități naționale) colectează date de la instituții financiare și alte surse din țările respective și calculează agregate la nivel național, pe care le transmit BCE, care calculează agregatele pentru zona euro.

Baza juridică pentru elaborarea, colectarea, calculul și difuzarea datelor statistice de către BCE este prevăzută în Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene [\[1\]](#), anexat la tratat. Asigurându-se că cerințele statistice sunt îndeplinite, BCE urmărește minimizarea efortului asociat raportărilor statistice efectuate de instituțiile financiare și de alți agenți raportori.

[\[1\]](#) a se vedea Glosarul

La nivel european, realizarea de statistici este responsabilitatea comună a BCE și a **Comisiei Europene** (prin Eurostat, Oficiul pentru Statistică al Comunităților Europene). Statisticile monetare și cele ale instituțiilor și piețelor financiare din zona euro, statisticile internaționale (inclusiv balanța de plăți), conturile financiare și elaborarea de conturi trimestriale nefinanciare ale sectoarelor instituționale (gospodăriile populației, corporații și administrații publice) intră în responsabilitatea BCE, asumată prioritar sau în comun cu Eurostat. La nivel european, responsabilitatea privind infrastructura statistică (inclusiv ajustarea sezonieră, proiectarea unor norme privind calitatea statisticilor și standardele de transmitere a datelor) revine ambelor instituții. Ori de câte ori este posibil, statisticile SEBC trebuie să fie în conformitate cu standardele internaționale.

SISTEMUL TARGET2

Decontarea brută în timp real
în euro

4. SISTEMUL TARGET2

TARGET2 (Sistemul transeuropean automat de transfer de fonduri cu decontare pe bază brută în timp real) înlocuiește în prezent prima generație a sistemului TARGET, care a fost operațional din ianuarie 1999, când a fost introdusă moneda euro. Noul sistem va fi disponibil până în vara anului 2008 pentru toate operațiunile exprimate în euro, efectuate între țările din zona euro și în interiorul acestor țări, precum și în alte câteva țări din UE.

La fel ca și predecesorul său, TARGET2 este folosit pentru decontarea operațiunilor băncilor centrale, pentru transferuri interbancare de valoare mare, în euro, precum și pentru alte plăți în euro. Permite procesarea în timp real, decontarea în moneda băncii centrale și are finalitate imediată. Cu toate acestea, spre deosebire de predecesorul său, care asigura procesarea tuturor plăților în mod descentralizat la nivelul băncilor centrale naționale, noul sistem folosește o singură platformă comună, fără intervenția băncilor centrale naționale. Această platformă face posibilă furnizarea de servicii solide și armonizate, iar prin intermediul economiilor de scară, permite reducerea comisioanelor și îmbunătățirea eficienței costurilor. Nu există limite de valoare inferioare sau superioare în ceea ce privește plățile efectuate în cadrul TARGET2.

1 Drumul spre Uniunea
Economică și Monetară

2 Structura și atribuțiile

3 Politica monetară

4 Sistemul TARGET2

5 Bancnotele și monedele
euro

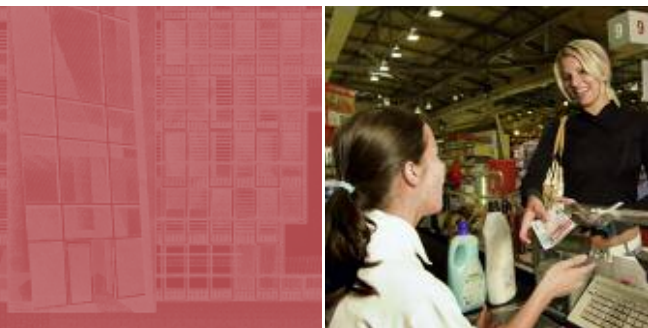
6 Supravegherea
bancară

Folosind TARGET2 pentru toate plățile de mare valoare, în special cele legate de operațiunile interbancare, participanții pe piață beneficiază de un serviciu de calitate și contribuie substanțial la reducerea riscului sistemic în întreaga UE, adică a riscului de „contagiere” a altor zone din cauza numărului mare de operațiuni interbancare și a valorii ridicate a acestora.

Un alt progres înregistrat în acest context este lansarea în 2008 a zonei unice de plăți în euro (SEPA), în cadrul căreia toate plățile electronice vor fi tratate ca plăți interne; diferența dintre operațiunile efectuate la nivel național și cele la nivel transfrontalier va dispărea. TARGET2 și SEPA vor transforma piața plăților din zona euro, imprimându-i un caracter mai dinamic și mai eficient din punct de vedere al costurilor.

BANCNOTELE ȘI MONEDELE EURO

5.1 BANCNOTELE

Bancnotele euro au intrat în circulație la data de 1 ianuarie 2002. Există șapte cupiuri, care prezintă dimensiuni diferite: 5 EUR, 10 EUR, 20 EUR, 50 EUR, 100 EUR, 200 EUR și 500 EUR. Cu cât valoarea bancnotei este mai ridicată, cu atât dimensiunea acesteia este mai mare.

Bancnotele prezintă stilurile arhitecturale din șapte perioade ale istoriei culturale europene – clasic, romanic, gotic, renescentist, baroc și rococo, arhitectura de „oțel și sticlă” și arhitectura modernă a secolului XX – și înfățișează trei elemente arhitecturale de bază: ferestre, porți și poduri. Niciunul dintre desene nu reproduce clădiri sau monumente existente.

Ferestrele și porțile reproduse pe aversul fiecărei bancnote simbolizează spiritul de deschidere și cooperare în Europa. Reversul fiecărei bancnote prezintă un pod. Aceste poduri sunt metafore ale comunicării între națiunile Europei și între Europa și restul lumii.

Multiple elemente de siguranță, precum filigranul, holograma, firul de siguranță și cerneala care își schimbă culoarea, au fost încorporate în designul bancnotelor pentru a le proteja împotriva contrafacerii și a oferi publicului posibilitatea de a recunoaște bancnotele autentice. Elemente speciale de grafică, de exemplu imprimarea în relief și cifrele de mari dimensiuni, au fost, de asemenea, incluse pentru a ajuta persoanele nevăzătoare și pe cele cu deficiențe de vedere.

Prin măsuri stricte de control, se asigură calitatea și aspectul identic al tuturor bancnotelor produse. Bancnotele nu prezintă elemente naționale distinctive.

Se intenționează emiterea unei noi serii de bancnote euro, care va cuprinde noi elemente de siguranță. Din alte puncte de vedere, aceasta va reprezenta o continuare a seriei actuale: bancnotele vor avea aceleași valori nominale – de la 5 EUR la 500 EUR – și se vor baza pe concepția grafică deja existentă, ceea ce le va face ușor de recunoscut ca bancnote euro.

1 Drumul spre Uniunea Economică și Monetară

2 Structura și atribuțiile

3 Politica monetară

4 Sistemul TARGET2

5 Bancnotele și monedele euro

5.1 Bancnotele
5.2 Monedele

6 Supravegherea bancară

5.2 MONEDELE

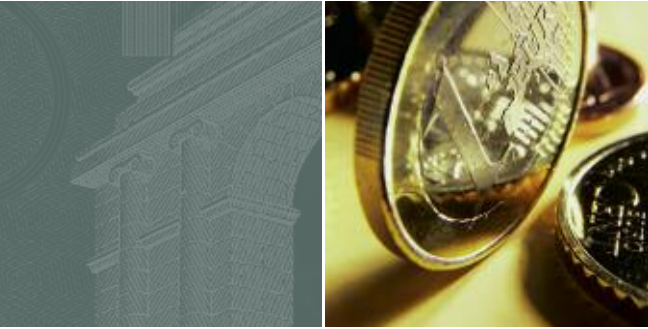
Un euro este subdivizat în 100 de cenți. Seria de monede euro cuprinde opt valori nominale: 1 cent, 2 cenți, 5 cenți, 10 cenți, 20 de cenți și 50 de cenți, 1 EUR și 2 EUR. Fiecare monedă are o față „europeană” și o față națională. Desigur, toate monedele euro pot fi utilizate în oricare țară din zona euro, indiferent de fața specific națională.

Cele opt monede euro variază în dimensiune, greutate, material, culoare și grosime. De asemenea, au fost incluse câteva elemente inovatoare pentru a ajuta utilizatorii, în mod special nevăzătorii și persoanele cu deficiențe de vedere, să recunoască diferitele cupiuri. De exemplu, fiecare monedă consecutivă din serie are o margine diferită. Un sistem minuțios de control al calității garantează că toate monedele au putere circulatorie deplină în întreaga zonă euro și corespund standardelor stabilite pentru utilizarea în distribuitoare automate.

O atenție specială a fost acordată producerii monedelor euro de valoare mai mare (1 EUR și 2 EUR) pentru a le proteja împotriva contrafacerii. Aspectul modern, care combină două culori, precum și inscripțiile gravate pe marginea monedei de 2 EUR, fac dificilă contrafacerea acestora.

SUPRAVEGHEREA BANCARĂ

6. SUPRAVEGHEREA BANCARĂ

Responsabilitatea directă pentru supravegherea bancară și stabilitatea financiară revine autorităților competente ale fiecărui stat membru al UE, însă **tratatul** i-a încredințat SEBC misiunea de „a contribui la buna desfășurare a politicilor promovate de autoritățile competente în ceea ce privește supravegherea prudențială a **instituțiilor de credit** și stabilitatea sistemului financiar”.

Îndeplinirea acestei atribuții presupune trei linii principale de acțiune.

Monitorizarea stabilității financiare

În primul rând, SEBC monitorizează și evaluează stabilitatea financiară la nivelul zonei euro și al Uniunii Europene. Această activitate completează și sprijină activitatea paralelă la nivel național, desfășurată de băncile centrale naționale și de autoritățile de supraveghere în scopul menținerii stabilității financiare în statul respectiv.

1 Drumul spre Uniunea
Economică și Monetară

2 Structura și atribuțiile

3 Politica monetară

4 Sistemul TARGET2

5 Bancnotele și monedele
euro

6 Supravegherea
bancară

În al doilea rând, SEBC oferă instituțiilor financiare consiliere cu privire la definirea și revizuirea cerințelor de reglementare și de supraveghere. Această activitate se desfășoară în mare parte prin participarea BCE la organismele internaționale și europene de reglementare și de supraveghere relevante, cum ar fi Comitetul de la Basel pentru supraveghere bancară, Comitetul bancar european și Comitetul european al autorităților de supraveghere în domeniul bancar.

În al treilea rând, BCE promovează cooperarea între băncile centrale și autoritățile de supraveghere pe probleme de interes comun (de exemplu, supravegherea sistemelor de plăți, gestiunea crizelor financiare).

Aceste activități se desfășoară cu asistența Comitetului pentru supraveghere bancară (unul dintre comitetele SEBC menționate în secțiunea 2.7), care reunește experți ai băncilor centrale și ai autorităților de supraveghere din Uniunea Europeană.

GLOSAR

Agregat monetar (de ex. M1, M2, M3): bancnote și monede, precum și anumite pasive ale instituțiilor financiare (depozite și titluri de valoare pe termen scurt) cu un nivel de lichiditate ridicat, deținute de rezidenții nebancari ai zonei euro. M1 este o componentă a M2 care, la rândul său, este o componentă a M3.

Banca Centrală Europeană (BCE): a fost înființată la data de 1 iunie 1998, cu sediul la Frankfurt pe Main. Împreună cu celelalte bănci centrale naționale din zona euro, BCE definește și pune în aplicare politica monetară a statelor participante la zona euro.

Bancă centrală: o instituție a căreia – în baza unui act juridic – i-a fost încredințată responsabilitatea de aplicare a politicii monetare într-o anumită zonă.

Bază monetară: denumită uneori și „moneda primară”. Cuprinde bancnote și monede aflate în circulație, precum și depozitele instituțiilor de credit la băncile centrale.

Comisia Europeană: una dintre cele cinci instituții europene, Comisia Europeană a fost creată în 1967 pentru cele trei Comunități Europene. Elaborează propuneri legislative comunitare, care sunt prezentate apoi Parlamentului European și Consiliului. Comisia asigură aplicarea corespunzătoare a deciziilor UE și supraveghează modul de utilizare a fondurilor UE. De asemenea, monitorizează respectarea tratatelor europene și a legislației comunitare. Îndeplinind funcția de „gardian al tratatelor”, Comisia Europeană asigură, împreună cu Curtea de Justiție a Comunităților Europene, aplicarea corespunzătoare a legislației aplicabile tuturor statelor membre ale UE. În prezent, Comisia este formată dintr-un președinte și 26 de comisari. Departamentele sale, denumite Direcții Generale, sunt responsabile cu aplicarea politicilor comune și administrarea generală într-un anumit domeniu. Reprezintă interesul general al UE și este independentă față de statele membre. Comisia este numită pe o perioadă de cinci ani, dar poate fi demisă de către Parlamentul European.

Comitetul Delors: în iunie 1988, Consiliul European a însărcinat un comitet prezidat de Jacques Delors, pe atunci președinte al Comisiei Europene, să analizeze și să propună etape concrete care să conducă la uniunea economică și monetară. Comitetul a avut următoarea componență: guvernatorii băncilor centrale naționale ale țărilor Comunității Europene (CE) în configurația de la acea dată; Alexandre Lamfalussy, pe atunci directorul general al Băncii Reglementelor Internaționale (BRI); Niels Thygesen, profesor de științe economice, Danemarca, și Miguel Boyer, pe atunci președinte al Banco Exterior de España. Raportul Delors a propus realizarea în trei etape a uniunii economice și monetare.

Comitetul executiv: unul dintre organele de decizie ale BCE. Este alcătuit din președintele și vicepreședintele BCE și alți patru membri numiți de comun acord de șefii de stat sau de guvern din țările care au adoptat euro.

Comunitatea Economică Europeană (CEE): înființată în 1957 prin Tratatul de la Roma, CEE a constituit un pas spre integrarea economică, adică libera circulație a persoanelor, a mărfurilor, a capitalurilor și a serviciilor între statele membre.

Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO): este una dintre Comunitățile Europene. CECO a fost înființată în anul 1951 la Paris în vederea înființării unei piețe comune a cărbunelui și oțelului între cele șase state membre fondatoare (Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg și Țările de Jos).

Consiliul European: oferă impulsul necesar dezvoltării Uniunii Europene și definește orientările politice generale ale acesteia. Reunește șefii de stat sau de guvern ai statelor membre și președintele Comisiei Europene (a se vedea, de asemenea, Consiliul UE).

Consiliul general: unul dintre organele de decizie ale BCE. Este alcătuit din președintele și vicepreședintele BCE și guvernatorii tuturor băncilor centrale naționale ale statelor membre ale UE.

Consiliul guvernatorilor: organul suprem de decizie al BCE. Este alcătuit din cei șase membri ai Comitetului executiv al BCE și guvernatorii băncilor centrale naționale din statele membre ale UE care au adoptat euro.

Consiliul UE (Consiliul de Miniștri): instituție a Comunității Europene, formată din reprezentanții guvernelor statelor membre, în mod obișnuit din miniștrii cu competențe în domeniile vizate (din acest motiv fiind adeseori numit „Consiliul de Miniștri”). Reuniunea Consiliului UE la nivel de miniștri ai economiei și finanțelor este adesea numită „Consiliul ECOFIN”. Pe lângă aceasta, pentru decizii de importanță majoră, Consiliul UE se reunește la nivel de șefi de stat sau de guvern. Această instituție nu trebuie confundată cu Consiliul European, care reunește de asemenea șefii de stat sau de guvern, dar care oferă impulsul necesar dezvoltării Uniunii Europene și stabilește orientările politice generale.

Creanță purtătoare de dobândă: activ financiar care dă dreptul deținătorului să primească o dobândă de la debitorul emitent.

Criterii de convergență: pentru a putea adopta euro, fiecare stat membru al UE trebuie să îndeplinească

patru criterii: stabilitatea prețurilor, finanțe publice solide (un nivel scăzut al deficitului și al datoriei ca pondere în PIB), un curs de schimb stabil și rate scăzute și stabile ale dobânzilor pe termen lung.

Criteriile de la Copenhaga (criterii de aderare): țările care doresc să adere la UE trebuie să îndeplinească o serie de criterii: criteriile politice (instituții stabile, care să garanteze democrația, statul de drept, drepturile omului și respectarea minorităților), criteriile economice (o economie de piață funcțională) și preluarea acquis-ului comunitar (ansamblul legislației comunitare). Aceste criterii au fost stabilite de Consiliul European de la Copenhaga în luna iunie 1993 și confirmate de Consiliul European de la Madrid din decembrie 1995.

Curtea de Justiție a Comunităților Europene (CJCE): această instituție asigură respectarea legii, din punct de vedere al interpretării și al aplicării tratatelor și a actelor juridice adoptate de instituțiile europene.

Deflație: proces de scădere continuă a nivelului general al prețurilor de-a lungul unei perioade îndelungate de timp.

Derogare: conform articolului 122 din Tratatul CE, statele membre care fac obiectul unei derogări sunt acelea care încă nu au adoptat euro, dar se pregătesc pentru adoptarea lui. De acest statut dispun zece state membre (Suedia și noile state membre): drepturile și obligațiile referitoare la introducerea euro ca monedă unică nu se aplică în cazul acestora. Situația Danemarcei și a Regatului Unit este diferită: acestea sunt scutite de participarea la cea de-a treia etapă a Uniunii Economice și Monetare.

ECOFIN: a se vedea Consiliul UE.

Eurogrupul: o întrunire informală a miniștrilor economiei și finanțelor din statele membre ale zonei euro. Miniștrii dezbate subiecte legate de responsabilitățile comune privind moneda unică. Comisia Europeană și BCE sunt invitate să participe la întruniri. Eurogrupul se reunește, de obicei, imediat înaintea unei întruniri ECOFIN.

Eurosistemul: cuprinde Banca Centrală Europeană și băncile centrale naționale din statele membre ale zonei euro. Acesta stabilește și aplică politica monetară a zonei euro.

Facilitatea de creditare marginală: facilitate permanentă a Eurosistemului, care constă în posibilitatea contrapartidelor de a obține credite *overnight* de la o BCN, la o rată a dobânzii prestabilită, garantate cu active eligibile.

Facilitatea de depozit: facilitate permanentă a Eurosistemului, care constă în posibilitatea contrapartidelor de a constitui la o BCN depozite *overnight*, remunerate la o rată a dobânzii prestabilită.

Facilitatea permanentă: facilitate pe care o bancă centrală o pune la dispoziția instituțiilor de credit la inițiativa acestora. Eurosistemul oferă două facilități permanente: facilitatea de creditare marginală și facilitatea de depozit.

Indicele armonizat al prețurilor de consum (IAPC): indicator al prețurilor folosit de către Consiliul guvernatorilor pentru evaluarea stabilității prețurilor în zona euro. Este calculat și publicat de Eurostat – Oficiul pentru Statistică al Comunităților Europene.

Inflație: creșterea persistentă a nivelului general al prețurilor, care conduce la o scădere continuă a puterii de cumpărare a banilor. Este, de obicei, exprimată ca o variație procentuală anuală a unui indice al prețurilor de consum, de exemplu IAPC.

Institutul Monetar European (IME): organ european responsabil cu pregătirea etapei finale a Uniunii Economice și Monetare. A fost înființat la 1 ianuarie 1994 și înlocuit cu BCE la data de 1 iunie 1998.

Instituție de credit: băncile și casele de economii sunt categoriile cele mai importante de instituții de credit. În conformitate cu articolul 1 punctul (1) din Directiva 2000/12/CE, o instituție de credit este „(i) o întreprindere a cărei activitate constă în primirea de depozite sau de alte fonduri rambursabile din partea cetățenilor și acordarea unor credite în nume propriu sau (ii) o întreprindere sau o altă persoană juridică, din afara categoriei definite la punctul (i), care emite mijloace de plată sub forma monedei electronice. „Moneda electronică” reprezintă valoarea monetară exprimată printr-o creață asupra emitentului, care este: (a) stocată pe un suport electronic; (b) emisă la încasarea de fonduri de o dimensiune cel puțin egală cu valoarea monetară emisă; și (c) acceptată ca mijloc de plată de întreprinderi, altele decât emitentul.

Intermediari financiari: companie sau instituție care servește drept interfață între debitori și creditori, de exemplu, prin colectarea de depozite de la populație și acordarea de credite populației și companiilor.

MCS II: a se vedea mecanismul cursului de schimb II.

Mecanism de transmisie: procesul prin care modificările ratelor dobânzilor influențează, prin diferite canale, comportamentul agenților economici, activitatea economică și, în cele din urmă, nivelul general al prețurilor.

Mecanismul cursului de schimb II (MCS II): cadrul de cooperare în domeniul politicii cursului de schimb între țările din zona euro și statele membre ale UE situate în afara zonei euro. Participarea la mecanism este facultativă. Totuși, se așteaptă ca statele membre cu derogare să adere la mecanism, stabilind astfel o paritate centrală a monedei proprii față de euro și o bandă de fluctuație în jurul parității centrale. Banda de fluctuație standard este de $\pm 15\%$. În ceea ce privește țările cu un nivel foarte înalt de convergență cu zona euro, poate fi convenită o bandă mai îngustă, la cererea statului membru respectiv din afara zonei euro.

Operațiuni principale de refinanțare: operațiuni periodice de piață monetară, efectuate de Eurosistem pentru a asigura sistemului bancar necesarul de lichiditate. Se desfășoară sub forma unor licitații săptămânale în cadrul cărora băncile pot depune oferte.

Operațiuni valutare: cumpărarea sau vânzarea de valută. În cadrul Eurosistemului, aceasta înseamnă cumpărarea sau vânzarea altor valute în schimbul euro.

Paritățile puterii de cumpărare (PPC): cursurile de schimb utilizate pentru egalizarea puterii de cumpărare a diverselor monede, prin eliminarea diferențelor de preț între țări. În forma lor cea mai simplă, PPC indică raportul dintre prețurile exprimate în moneda națională, practicate în diverse țări pentru același produs sau serviciu.

Parlamentul European: instituție europeană alcătuită din 785 de reprezentanți ai cetățenilor statelor membre ale UE, aleși prin vot direct. Deși, în principal, are un rol consultativ, în procesul de votare a bugetului anual, împarte puterea de decizie cu Consiliul UE. De asemenea, se asociază cu Consiliul UE în procesul de adoptare a legislației europene și deține puterea de control asupra Comisiei Europene.

Piața bursieră: piața de acțiuni ale companiilor listate la o bursă de valori. Acțiunile sunt, de obicei, considerate a fi investiții mai riscante decât obligațiunile, deoarece deținătorii de acțiuni au dreptul să încaseze un dividend de la companiile emitente, în timp ce deținătorii de obligațiuni beneficiază de o dobândă, indiferent de profiturile companiilor.

Piața monetară interbancară: piața creditelor pe termen scurt acordate între bănci. Termenul descrie, în general, operațiuni cu fonduri având scadența cuprinsă între o zi (*overnight* sau chiar mai puțin de o zi) și un an.

Piața obligațiunilor: companiile și guvernele emit obligațiuni în scopul colectării de capital destinat

investițiilor. Obligațiunile sunt titluri de valoare purtătoare de dobânzi, cu o rată fixă sau variabilă a dobânzii și cu scadență de cel puțin un an (de la data emiterii). Piața obligațiunilor este constituită în majoritate din obligațiuni cu o rată fixă a dobânzii.

Produsul intern brut (PIB): un indicator al activității economice. PIB reprezintă valoarea tuturor bunurilor și serviciilor produse de o economie într-o perioadă dată.

Rata dobânzii minimă acceptată: limita inferioară a ratelor dobânzii aferente operațiunilor principale de refinanțare. Este stabilită de Consiliul guvernatorilor, de obicei în cadrul primei ședințe a fiecărei luni.

Ratele dobânzilor pe termen lung: rate ale dobânzilor sau randamente ale activelor financiare purtătoare de dobândă, cu o scadență relativ lungă. Randamentele la obligațiuni de stat cu scadența la zece ani sunt folosite drept nivel de referință pentru ratele dobânzilor pe termen lung.

Rezerve minime obligatorii: nivelul minim al rezervelor pe care instituțiile de credit sunt obligate să le dețină la banca centrală. Pentru fiecare instituție, se calculează ca procent din totalul depozitelor constituite de clienții nebancri la acea instituție de credit.

SEPA (zona unică de plăți în euro): o zonă din Europa în care cetățenii, companiile și alte organizații pot efectua și primi plăți în monedă electronică, în euro, atât în interiorul unei țări, cât și în afara acesteia, în aceleași condiții de bază și cu aceleași drepturi și obligații, indiferent unde s-ar afla. SEPA funcționează ca o piață unică de plăți interne și permite clienților să efectueze plăți la fel de repede și ieftin ca în orașul natal. Inițiativa SEPA este administrată de Consiliul European al Plăților, care a fost înființat în 2002 și reprezintă organul de decizie și coordonare al industriei bancare europene în ceea ce privește plățile.

Sistemul European al Băncilor Centrale (SEBC): este alcătuit din Banca Centrală Europeană și băncile centrale naționale ale tuturor statelor membre ale UE.

Sistemul Monetar European (SME): înaintea introducerii euro, monedele anumitor state membre ale UE au fost intercorelate în cadrul SME, care a existat între anii 1979 și 1999. SME a avut trei componente majore: ECU – un coș al valurilor statelor membre; mecanismele cursului de schimb și de intervenție, care stabileau pentru fiecare valută o paritate centrală în raport cu ECU (curs de schimb bilateral) și mecanismele de creditare, care permiteau intervenția băncilor centrale în cazul în care cursul de schimb bilateral depășea un anumit prag. La 1 ianuarie 1999, SME a fost înlocuit cu mecanismul cursului de schimb II.

GLOSAR

Stabilitatea prețurilor: obiectivul principal al Eurosistemului. Consiliul guvernatorilor a definit stabilitatea prețurilor ca fiind creșterea anuală, sub nivelul de 2%, a prețurilor de consum (măsurată prin IAPC) în zona euro. Pentru îndeplinirea acestui obiectiv, Consiliul guvernatorilor intenționează să mențină rata inflației la un nivel inferior, dar apropiat de 2%, pe termen mediu.

TARGET2: Sistemul transeuropean automat de transfer de fonduri cu decontare pe bază brută în timp real pentru euro, care este folosit pentru decontarea operațiunilor efectuate de băncile centrale, pentru transferurile interbancare de valoare mare în euro și pentru alte plăți în euro. TARGET 2 asigură decontarea în moneda băncii centrale și are finalitate imediată. Este disponibil pentru toate tipurile de operațiuni în euro în țările din zona euro și între aceste țări, precum și în alte câteva țări din UE. TARGET2 înlocuiește în prezent prima generație a sistemului, TARGET, care a funcționat din ianuarie 1999, când euro a fost lansat.

Tratat: se referă la Tratatul de instituire a Comunității Europene. Tratatul inițial a fost semnat la Roma la data de 25 martie 1957 și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1958. A instituit Comunitatea Economică Europeană (CEE), devenită ulterior Comunitatea Europeană (CE), și este denumit adeseori „Tratatul de la Roma”.

Tratatul de la Amsterdam, care a fost semnat la Amsterdam la data de 2 octombrie 1997 și a intrat în vigoare la 1 mai 1999, precum și Tratatul de la Nisa, care a fost semnat la data de 26 februarie 2001 și a intrat în vigoare la 1 februarie 2003, au modificat atât Tratatul de instituire a Comunității Europene, cât și Tratatul privind Uniunea Europeană.

Tratatul de la Lisabona a fost semnat la data de 13 decembrie 2007, dar va intra în vigoare numai după ratificarea de către toate statele membre. Tratatul modifică Tratatul de instituire a Comunității Europene și Tratatul privind Uniunea Europeană. Aceste două tratate vor reprezenta în continuare baza de funcționare a UE. Tratatul de la Lisabona simplifică structura UE, care se sprijină în prezent pe trei „piloni”: Comunitatea, politica externă și de securitate comună și justiția și afacerile interne. În cadrul noului tratat, pilonii nu mai există, iar Comunitatea este înlocuită de Uniune, care va avea personalitate juridică. Tratatul de instituire a Comunității Europene este redenumit Tratatul privind funcționarea Uniunii.

Tratatul privind Uniunea Europeană (denumit adesea „Tratatul de la Maastricht”) a fost semnat la 7 februarie 1992 și a intrat în vigoare la data de 1 noiembrie 1993. Tratatul privind Uniunea Europeană a modificat Tratatul de instituire a Comunității Europene și a creat Uniunea Europeană.

Uniunea Economică și Monetară (UEM): procesul care conduce statele membre ale UE la armonizarea politicilor economice și monetare, în vederea creării unei monede unice. În Tratatul de la Maastricht s-a prevăzut ca UEM să fie realizată în trei etape: în prima etapă (de la 1 iulie 1990 la 31 decembrie 1993), statele membre au instituit libera circulație a capitalurilor între teritoriile respective, însoțită de o mai bună coordonare a politicilor economice, precum și de o cooperare mai strânsă între băncile centrale; etapa a doua (de la 1 ianuarie 1994 la 31 decembrie 1998) a demarat odată cu crearea Institutului Monetar European și a fost dedicată pregătirilor de ordin tehnic în vederea creării monedei unice, a evitării unor deficite excesive și a intensificării convergenței politicilor economice și monetare ale statelor membre (în scopul asigurării stabilității prețurilor și a unor finanțe publice solide); cea de-a treia etapă (începând cu 1 ianuarie 1999) a debutat prin fixarea irevocabilă a cursului de schimb, transferul către BCE a competențelor în planul politicii monetare și introducerea euro ca monedă unică.

© Banca Centrală Europeană, 2008

ADRESA

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main, Germania

ADRESA POȘTALĂ

C.P. 16 03 19
60066 Frankfurt am Main, Germania

TELEFON

+49 69 1344 0

SITE

<http://www.ecb.europa.eu>

FAX

+49 69 1334 6000

CONCEPT ȘI DESIGN

Konzept Verlagsgesellschaft, Frankfurt am Main, Germania

FOTO

Claudio Hils
Martin Joppen
Martin Starl
Marcus Thelen
Andreas Varnhorn
Walter Vorjohann
Comunitatea Europeană

TIPĂRIT DE

Imprimerie Centrale s.a., Luxemburg

ISBN 978-92-899-0282-3 (varianta online)

